

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ו שיחה א' לפרשת נח

קובץ הערות התמימים ואנ"ש 770 גליון צח (תשל"ט)

ב. בלקו"ש נח ש.ז. מבאר דמה שנצטווה נח לבנות תיבה הרי המצוה היא העשי' עצמה, ולא רק שתהי' תיבה. ובתחלת ס"ח ממשיך שפי' זה ב"עשה לך" - שהמצוה היא על נח עצמו לבנות תיבה - קשור עם פי' הרוגוצ'ובי - "עשה לך - משלך", דהתיבה היתה מנכסיו של נח. ומבאר זה בהקדם מה שמצינו שתיבת נח דומה בכמה פרטים למצוות סוכה - ורק שני הבדלים ביניהם: א) תיבת נח הי' צריך נח עצמו לבנותה, ואילו בסוכה יוצא י"ח גם אם אחר בנאה. ב) תיבת נח הוצרכה להיות מנכסיו של נח דוקא, ואילו בסוכה - אדם יוצא י"ח בסוכה שאולה. ומבאר בזה, ע"פ החילוק הידוע בין נח למשה, שנח היתה עיקר עבודתו בעצמו ומשה מסר נפשו בשביל ישראל. ולפיכך, נח שעשה תיבה לעצמו, נצטווה שהנא יעשה אותה ודוקא מנכסיו, משא"כ מצוות סוכה שנצטוונו ע"י משה גדרה הוא באופן דראויין כל ישראל לישב בסוכה אחת.

ולכאוף צריך ביאור: פרט זה, שהמצוה היא העשׂי דוקא וע"י נח דוקא - מבואר בכל השיחה הטעם שלו - כדי לעורר את בני דורו לעשות תשובה; וא"כ - איך מתבטא בזה מה שענינו של נח הוא בשביל עצמו?

ובפרט ע"פ מ"ש בתחלת ס"ח שכל הפירושים ב"עשה לך" - יש שייכות ביניהם, ומהי השייכות דעשה לך משלך ובשבילך דוקא עם מצות העשׂי שהיא כדי לעורר את בני דורו לעשות תשובה.

ובסגנון אחר: פירוש זה שבסוף השיחה, שזה שנה נצטווה על מצות עשׂית התיבה באופן שהמצוה היא הפעולה הוא לפי שנה לא מס"נ על בני דורו - איך מתאים לכאוף עם כללות היסוד שבכל השיחה (עד ס"ח) שעשׂיתו של נח היא דוקא היתה צריכה לעורר את בני דורו לעשות תשובה.

* * *

(ב) שם בס"א מביא מ"ש במדרש והובא בפרש"י שבנין התיבה ע"י נח הי' מאה ועשרים שנה, ומקשה מדוע התעכב נח כ"כ זמן בבנין התיבה ולא קיים ציווי הקב"ה עשה לך תיבת וגו' בזריזות וכו', ומדוע איך רש"י מפרש ע"ז כלום ואפי' לא ברמז? ואין לתרץ שאכן בפרט זה היתה הנהגת נח שלא כדבעי, שהרי הפסוק מעיד "איש צדיק תמים הי'", ואפי' להדעה שזה רק בדורותיו, אבל הרי בנוגע לבנין התיבה הפסוק מסיים ומדגיש "ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים כן עשה" א"כ מובן שציווי זה קיים נח בשלימות בכל הפרטים. ע"כ.

ויש להבין, דהנה אחר הציווי על בנין התיבה שמסיים ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים וגו', ממשיך בפרשה הציווי על ביאתו לתיבה בא אתה וכל ביתך אל התיבה וגו' ומסיים ג"כ ויעש נח ככל אשר צוהו ה' (ובפרש"י שם: זה ביאתו לתיבה), ובפרש"י עה"פ ויבא נח וגו' אל התיבה מפני מי המבול, כותב: אף נח מקטני אמנה הי' מאמין ואינו מאמין שיבא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקהו המים. ע"כ.

הרי שלפרש"י מכיון שבפועל בא אל התיבה ועשה ההכנות לזה שייך לומר ע"ז ויעש נח וגו' אף שלא קיים הציווי בשלימות אלא עד שדחקהו המים וכו' (ועי' בפירוש רד"ק עה"ת), וא"כ מדוע לא נאמר כך גם בבניית התיבה שאף שלא עשה זה בזריזות ובשלימות אלא התעכב בבנייתו מ"מ שייך לומר ע"ז ויעש נח ככל אשר צוהו ה' וגו' ויל"ע.

* * *

(ג) בלקו"ש שם ס"ה, שעדיין לא נאמר בכתוב (לפני הכתוב "עשה לך תיבת עצי גופר וגו'") באיזה אופן ישהית הקב"ה את הארץ, ובהע' 30 שם: ורק רש"י מפרשו לפני (בראשית ו, ז).
ושמעתי מקשים: הרי נזכר ענין המבול כמה פעמים לפני"ז ברש"י: ד, כד. ה, לב. ו, ג. - ומדוע צויין דוקא לפרש"י ו, ז?

אבל קושיא זו בטעות יסודה. כי הכי נאמר שכוונת ההערה היא: היות וברש"י לפני"ז כבר נזכר ע"ד המבול לכך מובן מה שהכתוב אומר "עשה לך תיבת גו"ף"?! אתמהה! אלא פשוט, שכוונת ההערה היא, שבפרש"י ו, ז מפרש לשון הכתוב "אמתה גו"ף" "לשון מיחוי" והכוונה בזה שאמחה אותו במים. (משא"כ כל מקומות הנ"ל שלא נרמז כלל בכתוב ע"ד מבול מים). ופשוט.

א' מהת'
תות"ל - 770

קובץ שערי מנחם ניו הייווען תשנ"ה

בלקו"ש חלק ט"ו פרשת נח שיחה א' עמ' 39 בהערה 39
כתב וראה עפרא דארעא שם דגם ... נראה דמילים עפרא
דארעא צ"ל ארעא דרבנן כמ"ש בהערה הקודמת הערה 38 (כיון
שציין בהערה 39 שם).